

DQ-19080001060502 Seat No. _____

B. Com. (Sem. VI) (CBCS) (W.E.F. 2019) Examination

April - 2022

5 : DSE - 2 : Human Resource Management - 2

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુએ દર્શાવેલા છે.

1 માનવ સંસાધન તાલીમની વ્યાખ્યા, અર્થ અને તેની વિવિધ પદ્ધતિઓ સમજાવો. **20**

અથવા

1 “તાલીમ અને વિકાસ” વિગતવાર ચર્ચા કરો અને તાલીમનું મહત્વ-લાભો વર્ણવો. **20**

2 મજૂર કલ્યાણ પ્રવૃત્તિનું મહત્વ અને કાર્યક્ષેત્ર ચર્ચો. **20**

અથવા

2 કામદાર-કર્મચારી સલામતી અંગે વિવિધ જોગવાઈઓ ચર્ચો. **20**

3 ઔદ્યોગિક માનસશાસ્ત્ર એટલે શું ? તેના હેતુઓ જણાવી તેના કાર્યક્ષેત્ર વિશે નોંધ લખો. **15**

અથવા

3 ઔદ્યોગિક સંબંધો - અર્થ, કાર્યક્ષેત્ર અને અગત્ય સમજાવો. **15**

4 ઔદ્યોગિક ઝડપાનો અર્થ આપો અને તેના ઉકેલની વિવિધ પદ્ધતિઓ ચર્ચો. **15**

અથવા

4 મજૂર સંઘોનો અર્થ, કાર્યો વર્ણવો. **15**

ENGLISH VERSION

Instruction : Marks of each question are shown on the right side.

1 Explain the definition meaning of Human Resource **20**
Training and its different methods.

OR

1 Discuss in detail - "Training and Development" and **20**
describe the importance benefits of training.

2 Discuss importance and scope of labour welfare activities. **20**

OR

2 Discuss various provisions for employee safety. **20**

3 What is industrial psychology ? State its objectives **15**
and write a note on its scope.

OR

3 Industrial relations : Explain the meaning, scope and **15**
importance.

4 Give the meaning of industrial disputes and discuss **15**
various methods to resolve it.

OR

4 Describe the meaning, functions of Trade Unions. **15**
